

irritatie wordt ook weer de behandelende arts tijdens de contrôles bij het diagnosticeeren van al of niet nog aanwezige scabiesletsels bemoeilijkt.

De practijk leert verder, dat bij de door mij geadviseerde kuur de kosten van, en eventuele beschadiging en rompslomp door de ontsmetting van beddegoed, kleeren, schoenen en handschoenen achterwege kunnen blijven, omdat zodoende geen reïnfecties van scabiës daaruit voortvloeien. En dat vind ik niet verwonderlijk, wanneer men de volgende 3 feiten in aanmerking neemt:

1e. dat het den Britschen officier van gezondheid J. W. MUNRO bij een experimenteel scabiesonderzoek bleek, dat iemand moeilijk is te infecteeren door beddegoed. Dit is hem slechts een enkele maal gelukt, doordat men een patiënt, die aan uitgebreide scabies leed, uit zijn deken wikkelde en de proefpersoon onmiddellijk daarna in die zelfde deken wikkelde.

2e. dat ik bij de proeven, die ik zelf heb genomen om den resterenden levensduur van scabiesmijten door verhongering vast te stellen bij ongeveer 29° C., bij ongeveer 14° C. en bij ongeveer 10° C. slechts éénmaal als langsten duur 7 dagen heb gevonden. De meeste mijten waren binnen de 3 dagen dood; de nymphen hadden een nog korteren levensduur dan de volwassen mijten.

3e. dat men in het boek over geneesmiddelenleer van B. J. STOKVIS (1907), deel II, blz. 161) kan lezen, dat arbeiders in zwavelfabrieken nimmer door scabies worden aangetast.

In het artikel van HERMANS staan nog meer uitspraken die mijns inziens voor correctie in aanmerking komen, doch ik zal het hierbij laten. Grootendeels kan men deze zelf ontdekken, indien men mijn voornoemd artikel in het N. T. v. G. er op naleest.

Haarlem, 19 Maart 1942.

P. J. VAN PUTTE

SPLEETVORMIGE VERANDERING VAN BOTWEEFSEL EN SCHADE DOOR OVERBELASTING

Wij zijn opmerkzaam gemaakt op een fout in ons artikel over spleetvormige veranderingen.

Op blz. 702, eersten regel staat schippersziekte, dit moet zijn „spittersziekte”.

Leiden, 24 Maart 1942

D. J. STEENHUIS EN P. J. KOOREMAN

AUTO-AMPUTATIO PENIS EN AUTOCASTRATIE.

Het artikel van HERMANS in dit *Tijdschrift* van 21 Maart, bracht in mijn herinnering twee zelf waargenomen gevallen, die ik in 1920/1921 waarnam tijdens mijn plaatsing te Pontianak.

Het eerste geval betrof een Chinees, die als radicale therapie tegen *ulcus durum penis* een poging aanwendde zijn genitalia volledig af te snijden en daar wonderwel in slaagde, zoodat nog slechts een paar smalle huidbruggetjes als verbinding overbleven. En restte mij niet veel meer dan de amputatie te completeeren! „Maloe” — (verlegen) — over het inderdaad zeer opgeruimde uiterlijk zijner regio pubica, had de man na zijn genezing nog maar één verlangen: uit het ziekenhuis te worden ontslagen op een dag, dat er een boot naar Singapore vertrok, zoodat hij onbemerkt kon eclipseeren.

Het tweede geval betrof eveneens een Chinees, die — toen de aangebedene zijns harten ongevoelig bleef voor zijn liefdesbetuigingen — van oordeel was, dat een penis dan een overbodig aanhangsel was en dus met een forschen slag dit lichaamsdeel afhakte! Hij overleed denzelfden avond nog, vermoedelijk aan de gevolgen van het groote bloedverlies.

Hiermee zij niet de indruk gewekt, dat in Indië deze automutilatie frequent voorkomt: in mijn 17 tropenjarén, zag ik alléén deze twee gevallen, ook van anderen hoorde ik er nooit van.

Amsterdam, 23 Maart 1942

P. W. L. PENRIS

ONZE PATIËNTEN ONDER DE TEGENWOORDIGE OMSTANDIGHEDEN

Bij mijn patiënten deden zich eenige verschijnselen voor, welke ongetwijfeld verband houden met den huidige toestand. Het bleek mij, dat andere artsen, op verschillend gebied, overeenkomstige ervaringen hebben opgedaan. Vele dier waarnemingen zullen de schat-